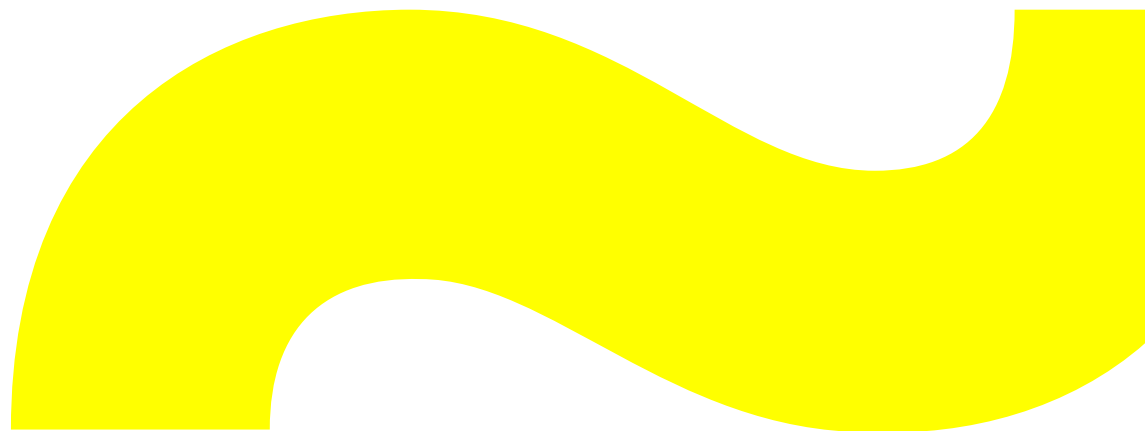

Jz

Jabok - Vyšší odborná škola
sociálně pedagogická
a teologická

Přehled tělesných postižení

Etiologie

- **vrozené** – narušení nezralých mozkových buněk z různých příčin (DO: dětská obrna, CTP: centrální tonusové poruchy, CKP: centrální koordinační poruchy)
- vrozené vývojové vady, malformace
- **získané** v pozdějším věku v důsledku úrazu nebo onemocnění mozku (nádory, mozkové příhody, degenerativní onemocnění apod.)
- virové – dětská infekční obrna
- deformace

Jabok~

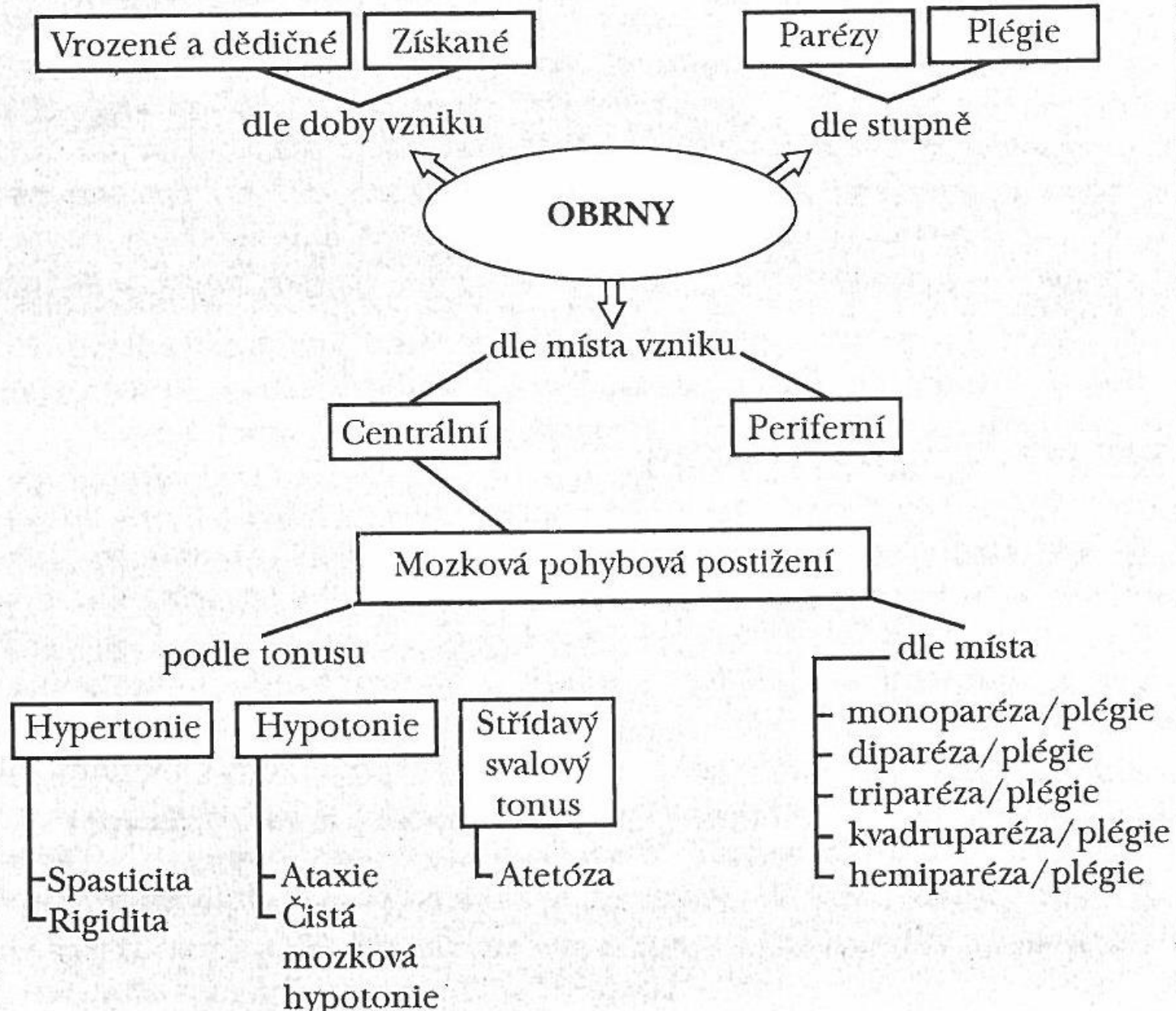
Klasifikace pohybových vad

- Obrny centrální a periferní
 - Svalové poruchy
 - Kostní poruchy
 - Deformace, malformace, amputace
 - Epilepsie
-
- Dlouhodobá a chronická (interní) onemocnění

Obrny obecně

- Obrny obecně jsou neurologickým příznakem a znamenají omezení pohyblivosti (nejen končetin) nejčastěji neurologického původu.
- Svalový tonus snížený, zvýšený nebo střídavý.

SCHÉMA DĚLENÍ OBRN

Jabok~

Mozková obrna

- Příčina - pre-, peri- i postnatálně (do 6 měs.) postižení nezralého mozku z různých příčin
 - Infekce (v těhotenství matky)
 - Oběhové poruchy matky
 - Porodní asfyxie, nedonošenost, přenošenost, komplikovaný porod
 - Po narození infekce nebo úrazy hlavy
- Klinický obraz se vytváří v průběhu 1. roku
- 2:1000, u předčasně narozených dětí 20 - 30% , v ČR je 20 000 lidí s MO
- **Formy se mohou překrývat a kombinovat**

Jabok~

KLASIFIKACE DMO
PODLE CHARAKTERU TONUSOVÉ A HYBNÉ PORUCHY

Spastické formy

- diparetická
(paraparetická)
- hemiparetická
- kvadraparetická

Nespastické formy

- hypotonická
- dyskinetická
(extrapyramidová)

Jabok~

Diparetická forma MO

- Nejčastější, poškození v oblasti temenního laloku
- Důvodem často předčasný porod
- Postižení obou dolních končetin, slabší zvláště v bérkách
- Je symetrické nebo asymetrické s pravou či levou orientací
- Výjimečně se projevuje jako postižení horních končetin, ne tak závažné

Jabok~

Diparetická forma MO II

- Chůze většinou možná, začínají chodit mezi 3. a 5. rokem
- DK se vtáčí dovnitř, při chůzi se kolena kříží – tzv. nůžkovitá chůze
- Při chůzi předsouvání ramen, předklánění pánve a trupu, našlapování na špičky
- Sezení se zakloněnou hlavou, dorzální kyfózou a ohnutými zády

Jabok~

OBĚ NOHY
(PARAPLEGIE)
NEBO MÍRNÉ
POSTIŽENÉ I JINDE
(DIPLEGIE)

rana
la
o
ěř
nálu

Horní tělo obvykle
v normálu s mírnými
příznaky

U dítěte
se mohou
vyvinout
kontraktury
kotníků
a chodidel.

Jabok~

Hemiparetická forma MO

- Vznik krvácením v postranních komorách mozkové kůry, příčina není jednoznačná, často prenatálně a perinatálně
- Svalové napětí postihuje jednu polovinu těla, výrazněji horní končetinu
- HK ohnutá v lokti
- DK napnutá tak, že došlapuje na špičku
- Postižené končetiny slabší a kratší
- Může být postižení dominance ruky – dítě upřednostňuje ruku funkčnější, ne dominantní

Jabok~

Hemiparetická forma MO II

- Promítá se do psychické oblasti, člověk může ignorovat, odmítat nemocnou část těla
- Deficit vnímání prostorových vztahů
- Přibližně 50% snížení intelektu – lehká MR nebo podprůměrné IQ
- Častou komplikací epilepsie

Jabok~

RUKA A NOHA NA
JEDNÉ STRANĚ
(HEMIPLEGIE)

Jabok~

Kvadruparetická forma MO

- Poškození rozsáhlých částí senzomotorické oblasti mozkové kůry
- Častou příčinou i infekce CNS
- Postiženo celé tělo – hlava, trup a všechny 4 končetiny
 - Hlava v opistotonním postavení (spasmy zádových a šíjových svalů)
 - Trup ohnutý dozadu
 - Ruka zaťatá v pěst, nepodílí se na úchopu
 - Pinzetový úchop, neúčastní se celá ruka

Kvadruparetická forma MO II

- Ztížený vývoj řeči – dysartrie až anartrie
 - Může bránit v sociálním kontaktu, především u osob mez MR
- Vnímání málo diferencované
 - Opírá se o distanční smysly (zrak, sluch), chybí přímé kontakty s podněty
- Často těžká mentální retardace, smyslové vady, epilepsie

Jabok~

OBĚ RUCE
A NOHY
(KVADRUPLÉGIE)

Jabok~

Dyskinetická forma MO

- Poškození bazálních ganglií- realizace plynulého pohybu – nepotlačitelné pohyby
- Asi 1/5 nemocných DMO
- Převažují perinatální faktory
- Mimovolní pomalé kroutivé pohyby
 - ruce, nohy, případně celé HK a DK
 - Někdy postiženo svalstvo tváře a úst – grimasy, žmoulavé pohyby, mlaskání
- Řeč nesrozumitelná, pomalá
- Problémy s polykáním, smyslové vady
- Prakticky není přidružená MR

Jabok~

Dyskinetická forma MO II

- 2 formy:
 - Hyperkinetická – nápadné masivní neúčelné pohyby
 - Dystonická – náhlé změny svalového tonu, nesrozumitelná řeč

Jabok~

Hypotonická forma MO

- Poškozena zejména oblast mozečku
- Postiženo vnímání rovnováhy
 - Špatná pohybová koordinace
 - Nestabilní („opilecká“) chůze
 - Chodidla daleko od sebe
- Celková pohybová pasivita, d'. bezvládně leží nebo sedí
- Nápadná svalová hypotonie
- Vzácná forma (6% DMO), může přecházet v hypertenzi
- Často těžká mentální retardace

Jabok~

MO jako kombinované postižení

- Mentální retardace
- Poruchy jemné motoriky
- Poruchy řeči – dysartrie až anartrie (asi 20%)
- Smyslové poruchy, strabismus
- Poruchy pozornosti
- Poruchy aktivity
- Epilepsie
- Opožděná, omezená vertikalizace
- Slinění
- Špatná automatizace pohybů

Jabok~

MO – nejen sppg přístup

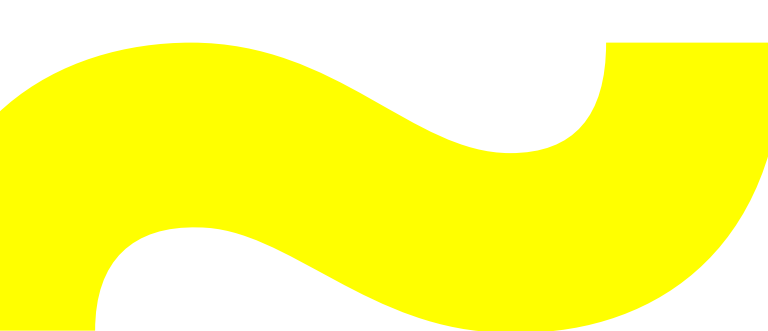
- Raná intervence, poradenství rodičům
- Vztah motorického a psychického vývoje, dostatek podnětů, pohybová terapie
- Vojtova metoda, fyzioterapie
- Možnost komunikace, podpora
- Speciální pomůcky, odstranění bariér
- Chirurgické řešení
- Klimtherapy – lázně Klimkovice

Jabok~

Další centrální obrny

- Dětská infekční obrna - polyomyelitis
- Mozkové příhody, mozkové nádory
- Parkinsonova choroba
- Traumatické obrny
- Obrny míchy

Jabok~

-
- <https://www.ceskatelevize.cz/porady/1095946610-diagnoza/48-detska-mozkova-obrna/video/>
 - <https://www.youtube.com/watch?v=a47cT2eLKLs>
 - <https://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/1095946610-diagnoza/207562241500002-zivot-s-detskou-mozkovou-obrnou-pres-kaluze-neskacu/titulky>

Jabok~

Svalové poruchy

- Progresivní svalová dystrofie (myopatie)
 - Ubývají svalové buňky, místo nich tuk nebo vazivo, buňky vysychají
 - Začíná v oblasti pánevního nebo ramenního pletence (mírnější průběh) v předškolním věku
 - Zakopávání o práh, špatné vstávání ze sedu, myopatický šplh
 - Postupně ztrácí hybnost, prům. věk 25 let
 - Přidružená postižení srdce
 - Intelekt zachován

Progresivní svalové dystrofie II

- Duchennova svalová dystrofie (DMD)
 - U chlapců, projeví se mezi 3. – 4. rokem
 - Od asi 13 let na vozíku
 - Kachní chůze
 - Pseudohypertrofie lýtek
- Beckerova svalová dystrofie
 - Nástup později, mírnější
 - U nejmírnějších forem svaly zasaženy minimálně

Jabok~

Progresivní svalové dystrofie II

<https://www.ceskatelevize.cz/porady/10315080042-tep-24/212411058130009/>

<https://www.ceskatelevize.cz/porady/1095946610-diagnoza/210572241500001/>

Jabok~

Kostní poruchy

- Lomivost kostí (osteoporosis imperfecta)
 - nedostatek nebo nekvalitní kolagen
 - většinou už při narození, tvoří se paklouby, malý vzrůst
- Perthesova nemoc
 - rozpad kostní hlavice v kyčli, špatná výživa hlavice, vyloučit kloub až na 3 roky z funkce
 - nedostatečná výživa se může objevovat i na jiných kostech
- Achondroplazie
 - vážne přeměna chrupavky v kost, malý vzrůst (do 125 cm)
 - autosomálně dominantní dědičné onemocnění, má 50% dětí rodičů s postižením

Jabok~

Vrozené vývojové vady, malformace

- Vrozený rozštěp páteře (spina bifida) – nedostatečné uzavření páteřního kanálku, nejčastěji v oblasti bederní
 - Utajená spina bifida – neuzavřen jen páteřní kanálek, žádná pohybová omezení
 - Meningokéla – vyhřezávají míšní obaly z páteře, vak naplněný mozkomíšním mokem, řeší se operativně
 - Meningomyelokéla – vyhřeznutí obalů i míchy
 - Postižení inervace svalů DK, svěračů močového měchýře a střeva, poruchy erekce
 - Současný výskyt hydrocefalu (70 – 90%)
 - Zavedení shuntu, ventilu, odvádí nadbytečný mok zpět do krevního řečiště

Malformace II

- Malformace končetin – odchylky od normálního stavu končetiny přítomné v okamžiku narození (dysmelie)
 - Amelie – absence celé končetiny
 - Peromelie – absence části končetiny
 - Fokomelie – ruka nasedá přímo na rameno
 - Mikromelie – zmenšená končetina
- Na horní končetině různé počty prstů, srůsty prstů

Jabok~

Deformace, amputace

- Deformace
 - Špatný vývoj kyčelního kloubu
 - Skoliózy, zvětšené lordózy, kyfózy, plochá záda, hrb
 - Bechtěrevova choroba – jedna z forem artritidy
- Amputace – umělé odnětí periferní části těla
 - Primární – úraz
 - Sekundární - následek nemoci
 - Protézy, přetěžování zbývajících končetin (bolesti páteře...), fantomové bolesti

Jabok~

Roztroušená skleróza (RS) – sclerosa multiplex

- Autoimunní onemocnění, způsobuje trvalé onemocnění
- Není dědičné ani infekční!
- U každého se vyvíjí jinak, nelze předem odhadnout prognózu
- Lze zmírnit – biologické léky proti zánětlivé reakci
- Diagnostika – klinické vyšetření, CT, lumbální punkce

Jabok~

RS - obtíže

- Podle zasažené části mozku
- Dvojité, zamlžené vidění, ochrnutí končetin, brnění končetin, špatná koordinace, závratě, necitlivost nebo nadměrná citlivost kůže, únava
- Zpočátku ataky delší než 24 hodin, po залéčení může přijít nová ataka (silnější původní nebo jiný příznak)
- Léčba kortikoidy, léky většinou podávanými infuze
- Imobilita?

Jabok~

Video roztroušená skleróza

- <https://www.youtube.com/watch?v=0i7yS10ljcw> (Jan a roztroušená skleróza)

Jabok~